Eduskunnan valtiovarainvaliokunnan liikennejaosto
22.2.2018

Tiestön talvihoidon tila sekä kehittämis- ja rahoitustarpeet

Viime vuosina talvet ovat muuttuneet sekä liikenteen että tienpitäjän kannalta erittäin haastaviksi. Hankalat olosuhteet, pahimpana sateet kylmille tienpinnoille ja nollan molemmin puolin sahaava lämpötila aiheuttaa tienkäyttäjille vaikeita ajokelejä. Palautetta on tullut runsaasti sekä kansalaisilta että sidosryhmiltä. Kritiikki on kohdistunut olosuhteiden lisäksi myös laatuvaatimuksiin ja urakoiden toimintaan ja valvontaan.

Palaute on ymmärrettävää, koska poikkeuksellisten sääolojen takia on huonoja ajokelejä ollut normaalia enemmän. Osa palautteista on kuitenkin vaikuttanut osin yksipuoliselta ja kohtuuttomalta kunnossapitäjiä kohtaan, joiden työ on muutenkin vaativaa ja erittäin raskasta. Talvella turvallisuus edellyttää oikeaa ajonopeutta, kuljettajan riittävää varovaisuutta ja tehokasta kunnossapitoa. Kaikkien osa-alueiden pitää olla kunnossa.

Suomen maantiet on jaettu viiteen päähoitoluokkaan (Kuva). Tärkeimmät ja vilkkaimmat tiet pidetään parhaassa kunnossa ja toimenpideajat ovat tiukimmat. Hiljaisemmilla teillä hoitoluokka on alempi ja laatuvaatimukset eivät ole niin tiukat ja toimenpideaika on pidempi.

Lumenpoiston- ja kitkan laatuvaatimukset maanteiden talvihoidossa

Talvihoito-luokka	Maksimilumisyvyys sateen aikana (cm)		Toimenpideaika (h)	
	Irtolumi	Sohjo	Irtolumi	Sohjo
Is	4	2	2,5	2
I	4	2	3	2,5
Ib ja TIb	4	2	3	3
II	8	4	4	4
III	10	5	6	6

Talvihoito-luokka	Kitkavaatimus	Kitkavaatimus kylmässä	Toimenpideaika (h)
Is	0,30	< -6 °C, kitka 0,25	2 h vilkkailla 0 h
I	0,28	< -4 °C, kitka 0,25	2 h
Ib ja TIb	0,25 syys- ja kevättalvi 0,25 pistehiekoitus vakiintunut talvi 0,22 linjakäsittely vakiintunut talvi		3 h (suolaus) 4 h (hiekoitus)
II	karhennettu pinta, ongelmakohteet pistehiekoitetaan (ks. luku 3.3.3)		6 h (linjahiekoitus)
III	karhennettu pinta, ongelmakohteet pistehiekoitetaan (ks. luku 3.3.3)		8 h (linjahiekoitus)

Palautetta ei ole kuunneltu toimettomana, vaan talvikunnossapitoa on tehostettu. Vuoden vaihteessa nostettiin talvihoitoluokkaa eli käytännössä parannettiin laatua 700 km matkalla. Urakoiden valvontaa on tehostettu tilaajan valvontaohjeen

päivityksen ja digitaalisen raportointi ja valvontatyökalun Harjan myötä. Lisäksi Liikenneviraston Liikennetilannepalveluun on avattu kansalaisille karttanäkymä, josta näkee kunkin tien talvihoitotoimenpiteet viimeisen 3 vrk ajalta.

Talvihoidon nykytilanteeseen ei voida tyytyä, vaan talvikunnossapitoa on edelleen kehitettävä. Ministeri Berner julkaisi teiden talvihoidon kehittämisohjelman 15.2.2018. Nopeana toimenpiteenä talvihoitoon suunnataan lisärahoitusta vuonna 2018 2 miljoonaa euroa ja tehostetaan laadunvalvontaa. Ohjelma pitää sisällään myös pitkäjänteisiä toimia. Liikennevirasto, yhdessä ELY-keskusten kanssa, päivittää talvihoidon toimintalinjat tämän kevään aikana ja jo seuraavaan kilpailukierrokseen, syksyllä 2019 alkaviin alueurakoihin on kehitteillä uusi urakointimalli. Toimintalinjatyössä tarkastellaan hoitoluokkien kriteerit, laatuvaatimukset ja toimenpideajat. Uudessa urakkamallissa korostuvat vuorovaikutus, nopeampi reagointikyky muutoksiin ja hinnoitteluperuste muuttuu tavoitehintapohjaiseksi eli työt maksetaan toteutumien mukaan.

Kunnossapidon lisäksi Liikennevirasto tuottaa tietoa kansalaisten ja elinkeinoelämän käyttöön siitä, millainen keli on odotettavissa ja miten talvihoidon toimenpiteet ovat teillä edenneet. Mahdollisuus ennakoida tilannetta ja varata riittävästi aikaa matkaan helpottaa liikkumista ja tilannekuvasta hyötyvät kaikki. Liikennevirasto jatkaa edelleen kelitiedon, ennusteiden ja toteutuksesta syntyvän tiedon kehittämistä.

Maanteiden talvihoidon laajamittainen tason parantaminen edellyttää 10-30 milj. euroa/vuosi vuosilisäystä. Lisärahoituksella saadaan kehitystyön tulokset tuotantokäyttöön ja kunnossapitoa tehostettua vastaamaan paremmin nopeasti muuttuneisiin olosuhteisiin. Tämä vähentää huonojen ajo-olosuhteiden määrää. Lisäkustannusten suuruus riippuu siitä, kuinka suuria muutoksia tehdään ja kuinka laajalle verkolle. Lisärahoitustarve tarkentuu toimintalinjatyön ja urakkamallin kehittämisen myötä

Lisätietoja:

Toimialajohtaja Jukka Karjalainen, Liikennevirasto, Väylänpito

p. 029 534 3537

jukka.karjalainen@liikennevirasto.fi